

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
імені Івана БОБЕРСЬКОГО
Кафедра спортивних та рекреаційних ігор**

Романчук І. В.

**ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ГРИ В БАСКЕТБОЛ.
ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЗМАГАНЬ З БАСКЕТБОЛУ**

Лекція з навчальної дисципліни

«ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА СПОРТИВНИХ ІГОР (баскетбол)»

для студентів I курсу факультету післядипломної та заочної освіти

**спеціальності 017 Фізична культура і спорт
спеціалізація Фітнес та рекреація**

“ЗАТВЕРДЖЕНО”
на засіданні кафедри
спортивних та рекреаційних ігор
«_____» _____ 201_ р. протокол № _
Зав.кафедри _____ КовцунВ.І.

План

1. Вступ
2. Зародження баскетболу як гри.
3. Етапи розвитку гри.
4. Досягнення українських спортсменів на Олімпійських іграх.
5. Розвиток баскетболу в Україні.
6. Етапи організації та проведення змагань.
7. Системи проведення змагань.

Вступ

Баскетбол – це гра, якою захоплюються сотні тисяч людей і за якою сліdkують мільйони глядачів у всьому світі. Це прекрасний засіб фізичного виховання. В нього залюбки грають малюки й підлітки, дорослі й люди похилого віку. Оздоровча цінність баскетболу виключно висока. Здійснюється вплив на функціональний стан *центральної нервової системи*, поширюються можливості і інших функціональних систем організму, і особливо – *серцево - судинної*. Під час гри відбуваються позитивні зміни в опорно - руховому апараті. Зміцнюється кісткова тканина, збільшується рухливість у суглобах та сила м'язів. Найбільші зміни відбуваються у *руховому* аналізаторі – набувається високий ступінь координації і точності рухів. У *зоровому* аналізаторі збільшується поле зору, підвищується ступінь стійкості *вестибулярного* апарату. Як показали спеціальні дослідження, гравець – баскетболіст протягом 40 хвилин пробігає у високому темпі 6-7 км і здійснює близько *130 стрибків*, а за *10 хв* виконує близько *40 прискорень*. Висококваліфікований гравець за гру здійснює в середньому 90 коротких прискорень – до 10 м, і до 20 прискорень на відстань більше 10 м.

Під час гри ЧСС у баскетболістів досягає значень, близьких до максимальних: 180-200 і більше скорочень за хвилину. В 73% випадків робота організму спортсменів здійснюється в анаеробних умовах, спостерігаються значні зміни у сфері анаеробного обміну. В цьому відношенні змагання з баскетболу ставлять такі ж вимоги до організму спортсмена, як, наприклад, біг на середні дистанції. Велике також *виховне* значення баскетболу: підтримання суворої ігрової дисципліни, чітке дотримання правил гри, необхідність підкоряти свої бажання на користь колективові. В умовах правильної організації ця гра стає виключно цінним засобом виховання *школярів*. Тому баскетбол як вид спорту включений в програму фізичного виховання в середній школі. До речі, цікаво знати, що баскетболом займається близько 90% учнів середніх шкіл США. Крім того, баскетбол включено до програми загальнофізичної підготовки збройних сил США, що ще раз підкреслює різносторонній вплив цього виду спорту на організм людини.

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ГРИ

В 70-х роках XIX століття в США почала зростати зацікавленість проблемами фізичного виховання молоді. В початкових студіях розвитку в фізичному вихованні домінували системи гімнастики – чеська і шведські методики. З роками ті системи були витіснені спортивними іграми та іншими дисциплінами спорту. Спортивні ігри почали користуватись великою популярністю у молоді, що навчалась в американських коледжах.

Керівники *Християнської асоціації молодих людей* побачили, що члени їхньої організації швидко втрачають цікавість до загальнорозвиваючих вправ, проводимих в спортзалах. Учні коледжів восени і весною грали в американський футбол і бейсбол та займалися легкою атлетикою. А зимою заняття в залах обмежувалися гімнастикою та маршировками.

Доктор Лютер Хелсі Гулік, який був старшим секретарем відділу фізичного виховання ХАМА і керівником фізичного виховання тренувальної школи цієї асоціації запропонував на семінарі з психології придумати гру, "котра була б цікавою та доступною в навчанні і в яку можна було б грати зимою при штучному освітленні".

Один з учасників семінару, викладач анатомії, а пізніше і фізвиховання Спрінгфілдського коледжу штату Масачусетс, Джеймс Нейсміт придумав нову гру, яку назвали *баскетбол*. Основні принципи цієї нової гри він виклав доктору Гуліку так:

1. Не дозволяється ходити і бігати з м'ячем в руках.
2. Не можна вступати в зіткнення з гравцем команди суперника.
3. Ціль повинна бути горизонтальною і розміщена над майданчиком.
4. Кожен гравець може займати будь – яку позицію на майданчику в будь – який момент часу.

21 грудня 1891 р. відбувся перший матч. Був м'яч – футбольний, була ціль – кошик, було 18 гравців – кількість студентів в класі Нейсміта і були основні принципи гри. Гра закінчилася з рахунком 2:0.

Перші правила нової гри було опубліковано в січні 1892 р. Баскетбол швидко розповсюдився по країні, а через декілька років, в 1894 р., були видані перші офіційні правила гри, за якими почали проводити змагання.

Із Сполучених Штатів баскетбол розповсюдився спочатку в країни Сходу – Японію, Китай, а потім в Європу і Південну Америку. На III Олімпійських іграх в Сент-Луїсі в 1904 р. американці організували показовий турнір між командами декількох міст.

З 1919 по 1931 рр. почали створюватися національні федерації баскетболу. Баскетбол почав інтенсивно розвиватися в Європі: Чехії, Литві, Естонії, Латвії, Італії, Франції. 18 червня 1932 р. в Женеві була утворена Міжнародна федерація баскетболу, в яку увійшли 8 країн. Ген. секретарем було обрано сера Вільяма Джонса.

В 1935 відбувся I чемпіонат Європи (Женева) з баскетболу серед чоловіків. Переможець – команда Латвії.

В 1938 р.- I чемпіонат Європи серед жінок – чемпіоном стала команда Італії (Рим).

В програму XI Олімпійських ігор баскетбол було включено в 1936 р. В Берліні на турнірі прийняло участь команди 21 країни. Переможцем стала

команда США. Золоту медаль разом з командою отримав і родоначальник баскетболу Джеймс Нейсміт.

В 1950 р. в Аргентині відбувся I чемпіонат світу серед чоловіків. Переможець – Аргентина.

В 1953 р. в Чилі серед жінок. Переможець – спортсменки США. На майбутнє чемпіонати світу стали проводитися раз на 4 роки.

Жіночий баскетбол був включений в програму Олімпійських ігор в 1976р. в Монреалі. Переможцем стала команда СРСР.

ЕТАПИ РОЗВИТКУ ГРИ.

I етап (1891-1918)

Формування баскетболу як гри. Баскетбол починає розвиватися в країнах Сходу-Японії, Китаї, Філіппінах. Приблизно в той же період баскетбол починають освоювати в країнах Європи – Франції, Англії, Чехословаччині, Росії та Італії.

II етап (1919-1931)

Створення національних федерацій з баскетболу, проведення перших національних чемпіонатів.

III етап (1932-1947)

Створення Міжнародної федерації баскетболу, проведення перших чемпіонатів Європи з баскетболу серед чоловічих та жіночих команд.

IV етап (1948-1956)

Проведення перших чемпіонатів світу серед чоловічих та жіночих команд. Надалі чемпіонати світу з баскетболу стали проводитися один раз на чотири роки.

V етап (1957 по даний час)

Характеризується подальшим збільшенням масовості, активізацією науково-методичної роботи.

ЧЕМПІОНИ ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР

ЖІНКИ

1976р. Наталя Климова, Раїса Курнякова.

1992р. Олена Жирко, Марина Ткаченко.

ЧОЛОВІКИ

1972р. Сергій Коваленко, Анатолій Паливода.

1988р. Олександр Білостінний, Олександр Волков, Валерій Гоборов.

СРІБНІ ПРИЗЕРИ

1960р. Альберт Вальтін.

1964р. Микола Баглей.

БРОНЗОВІ ПРИЗЕРИ

1968р. Сергій Коваленко, Анатолій Паливода.

1976р. Володимир Жигілій, Олександр Сальніков, Володимир Ткаченко

В Україні після 1 Світової війни баскетбол став досить швидко популярним видом спорту. Чернігів був першим містом на Наддніпрянській Україні, де почали грати в баскетбол при Чернігівському військово-спортивному клубі. Згодом гра з'явилась і в Харкові, Одесі, Києві. На 2 Все-

українській Спартакіаді в 1924 року в Харкові були проведені змагання чоловічих команд.

Баскетбол набував популярності в Запоріжжі, Дніпропетровську, Миколаєві, Сімферополі, Бердичеві, інших містах України. В лютому 1927 року було організовано перший чемпіонат республіки по баскетболу. В цей час почали видаватися українською мовою перші правила гри, посібники, які користувалися великим попитом і були досить корисними на початку становлення української школи баскетболу.

Авторитет української школи баскетболу завойовувався самовідданою працею Ф.Футермана, О.Глебова, К.Медведева, В.Лелюка, В.Костовського, В. Шаблінського й іншими талановитими тренерами.

Збірна України - переможець баскетбольних чоловічих турнірів Спартакіад народів СРСР - 1967р., 1983р., 1986р.

Серед вихованців українського баскетболу є і особливий ряд імен. Це Олімпійські чемпіони з баскетболу - Сергій Коваленко, Анатолій Полівода, Наталя Клімова, Раїса Курв'якова, Олександр Білостінний, Олександр Волков. Останній, до речі, один з перших виступав в складі американської баскетбольної команди професіоналів.

У 1995 році українські баскетболістки стають чемпіонками Європи.

З появою на західноукраїнських землях організованих українських пожежно-руханкових товариств "Сокіл" (1894 р.) і "Січ" (1900 р.) почав поширюватись на Львівщині баскетбол, гра, яку називали тоді "кошиківка" - від слова "кошик". Переважно грала в цю гру шкільна й академічна молодь. Хоча в порівнянні з копаням м'ячем (футболом) і відбиванкою (волейболом), кошиківка не була такою популярною грою.

Належного поширення баскетбол дістав після I Світової війни. Особливо полюбився він дівчатам. Як писали львівські "Сокільські вісті" (1928р.ч.3.): "...для дівчат кошиківка - гра делікатна і не менш цікава як футбол, ігрище менше (навіть травник) і учасниць менше". Баскетбольні дружини почали організовуватись при спортивних товариствах "Сокіл-Батько", "Плай" у Львові. УСК (Український Спортивний Клуб), СКУД (Спортивний Клуб Українських Дівчат), "Сокіл-Беркут" й "Весела громада" в Перемишлі, при "Соколі" в Дрогобичі і Коломиї, при спортивній секції в Стрию.

На початку 20-х років щорічно в цілім краю стали проводитись Дні Українського Спортівця. І відрадно, що майже кожне місто чи село включало в програму Дня Спортівця, а то й в програму ще величніших змагань - Запорізьких ігрищ - кошиківку.

Степан Гайдучок і Петро Франко почали друкувати в перекладах правила гри та поради в навчанні. Великими пропагандистами кошикового м'яча в Галичині стають М.Тріль, З.Гнатейко, І.Олько.

В жовтні 1927 року "зав'язався" у Вінніпезі при українській католицькій церкві св. Володимира і Ольги кошиковий клуб за почином ВПРС отця

П.Олексіва. Капітаном цього клубу став Михайло Фарина. Цей клуб вступив до ліги католицьких парохів у Вінніпезі, яка об'єднала сім дружин. Кожна з команд проводила сезон з 30 ігор. Дружина церкви св. Володимира і Ольги стала переможцем в цих розіграшах.

Після бурхливих подій 1939 року, воєнних років, до Львова прийшли баскетбольні традиції. Відкрилася перша дитяча спортивна школа по баскетболу в 1947 р. З юними гравцями з успіхом працювали Б. Цамалашвілі, К.Печьонова. А роком раніше почала діяти спеціалізація "баскетбол" на кафедрі спортивних ігор Львівського державного інституту фізичної культури, який тоді відкрився. До речі, випускники кафедри сьогодні основний загальний фахівців - ігровиків, а тоді, в далекому 1948 році жіноча команда інституту, яку згуртував М.Дядечкін, стала призером першості України.

Славилися своїми успіхами й студентські команди. Чоловіча команда СКІФ 1952 р. - срібний призер чемпіонату України. 1953 р. - переможець республіканської першості СТ "Медик". Відомими були команди Університету, політехнічного, медичного інститутів. Баскетбол поширювався по Львівщині. Гра набувала популярності в Стрию, Дрогобичі, Сокалі й інших містах.

В 60-х роках помітною на республіканській арені була чоловіча команда Львівського СКА. З перемінним успіхом в групі "А" чемпіонату країни виступали баскетболістки "Львівміськбуд", неодноразові призерки республіканських змагань.

В 90 – х роках на Львівщині почали відроджувати студентський баскетбол. Команди ЛДУФК, Львівської політехніки ставали призерами Всеукраїнських студентських універсіад. Професійна чоловіча команда Львівської політехніки, основу якої склали випускники ЛДУФК, за три роки пройшла шлях від другої ліги першості України до суперліги, де успішно боролася за високі місця. Жіноча команда «Львів» виступала в суперлізі українського чемпіонату, де складала гідну конкуренцію грандам українського жіночого баскетболу.

Змагання з баскетболу - невід'ємна частина навчально-тренувального процесу. Вони мають особливе значення для вдосконалення спортивної майстерності гравців, сприяють вихованню рухових навичок і вольових якостей.

Змагання - це своєрідний підсумок тренувальної, виховної та організаційної роботи тренера і колективу. Участь в них впливає на характер гравців. Тому змаганням повинна передувати копійка тренувальна робота. При плануванні змагань слід враховувати вік і рівень підготовки учасників.

Про початок змагань треба сповістити любителів спорту, підготувати майданчик, перевірити інвентар, підготувати місце для глядачів.

Організатори змагань повинні завчасно продумати сценарій відкриття та закриття змагань. Для цього необхідно потурбуватися про музичне

супроводження; виділити, хто командуватиме парадом і прийматиме його; визначити місце збору учасників змагань, порядок виходу команд, розміщення їх у залі; підготувати прапор і провести репетицію його підйому, ознайомити капітанів команд з процедурою підйому прапора; визначити порядок виходу команд із залу.

Під час змагань на стенді вивісити таблицю і занести результати гри відразу після її закінчення. Зал радіофікувати. Перед кожною грою знайомити глядачів з гравцями команд і суддівською бригадою.

Після закінчення змагань провести заключний спортивний парад, підбити підсумки та провести церемонію нагородження переможців.

Етапи організації та проведення змагань

Змагання - прекрасний засіб пропаганди гри, вони сприяють залученню до занять баскетболом, виявляють найбільш здібних для дитячо-юнацьких спортивних шкіл. Організація та проведення змагань з баскетболу складається з трьох етапів.

Перший етап - підготовка до змагання: підготовка спортивної бази; складання положення про змагання та відправлення його майбутнім учасникам; реклама - афіші, плакати, інформація у пресі, на радіо і телебаченні тощо; замовлення готелю чи іншого житла для проживання учасників і суддів; створення організаційного комітету по проведенню змагань і розподіл обов'язків між його членами;

підготовка заходів, що стосуються культурної програми, а також процедури відкриття змагань.

Положення про змагання з баскетболу має такі розділи:

1. Мета і завдання. Мета змагань (зміцнення здоров'я учасників, підбиття підсумків навчальної роботи, популяризація баскетболу, формування збірної команди для участі в змаганнях вищого рангу). Завдання залежить від масштабу і виду змагань.

2. Місце і термін проведення: місце (база), де проводяться змагання; числа певного місяця і року.

3. Керівництво змаганнями: організація, що проводить змагання, суддівська колегія.

4. Учасники змагань: назви команд, вік учасників, їх кваліфікація; кількість учасників, які вносяться в заявку.

5. Умови проведення змагань: системи розиграшу; порядок визначення переможця. Як правило, у баскетболі за перемогу команда отримує 2 очки, за поразку - 1 очко, за неявку - 0 очок. У випадку, коли дві чи більше команд наберуть однакову кількість очок, перевага надається тій команді, у якої кращі:

- результати в особистих зустрічах;
- різниця закинутих і пропущених м'ячів;
- більше перемог;

- більша кількість закинутих м'ячів.

Коли всі ці показники рівні, переможець може бути визначений шляхом жеребкування.

6. Нагородження команд та учасників. Як правило, команди нагороджуються вимпелами та грамотами, а гравці грамотами та медалями відповідних гатунків. Можливо також нагородження гравців і тренерів команд цінними призами.

7. Умови прийому команд: організація, що фінансує змагання; дата приїзду і від'їзду команд; умови проживання і харчування .

8. Форми та терміни подання заявок і перезаявок, порядок оформлення команд та учасників (форма заявок команд може додаватися до положення).

10. Місце та час проведення жеребкування.

Положення про змагання затверджується керівником організації, що проводить змагання.

До положення про змагання додається **кошторис витрат**, який складається з таких розділів:

1. Найменування змагань.

2. Терміни та місце проведення.

3. Кількість суддів.

4. Кількість учасників (в тому числі немісцевих): витрати на їх розміщення, харчування, проїзд.

5. Витрати на оренду залу.

6. Витрати на рекламу - афіші, плакати тощо.

7. Транспортні витрати.

8. Канцелярські витрати.

9. Витрати на оплату обслуговуючого персоналу.

Другий етап - безпосереднє проведення змагання: допуск команд до змагання; проведення жеребкування; затвердження календаря змагання, практичне проведення ігор.

Допуск до змагання здійснює мандатна комісія згідно з положенням про змагання. Відповідальність за допуск несуть головний суддя змагання, головний лікар змагання і представник мандатної комісії.

Жеребкування здійснюється з метою присвоєти командам певні номери, які використовуються при складанні календаря змагання. Застосовується два способи жеребкування: загальне жеребкування (усіх команд водночас); розсіювання команд.

Розсіювання команд дозволяє сформувати підгрупи (коли у змаганні бере участь велика кількість команд і воно проходить у два кола: спочатку ігри у підгрупах, а потім - фінал) приблизно однакові за силами.

Використовуються дві схеми розсіювання: за жеребкуванням і "змійка". Якщо розсіювання провадиться за жеребкуванням, береться кількість команд, яка відповідає кількості підгруп, і між ними кидається жереб для розподілу цих команд по підгрупах. Далі у такій же послідовності розподіляється за жеребом наступна група команд.

За умов розсіювання за схемою "змійка" командам присвоюються номери відповідно до їх місця, яке вони зайняли на попередніх змаганнях. Далі ці

У звіті головного судді дається стисла характеристика змагання: організація, стан спортивних споруд, робота суддівської колегії і обслуговуючого персоналу, відзначаються негативні моменти і пропозиції щодо поліпшення проведення змагання у майбутньому, У кінці звіту вказуються спортивні результати команд, виконання спортивних розрядів тощо.

СИСТЕМИ РОЗІГРАШУ.

Залежно від мети змагання, конкретних умов його проведення (кількість команд, спортивних баз, матеріальних ресурсів) вибирається певна система розіграшу. Існують три основні системи проведення змагань з баскетболу: 1) за колом (колова); 2) з вибуванням після поразки (олімпійська); 3) змішана - поєднання двох перших систем.

Система за колом. Принцип проведення змагання за цією системою полягає в тому, що кожна команда зустрічається одна з одною по одному разу (в одне коло) або декілька разів (у два кола і більше). Ця система дозволяє найбільш об'єктивно виявити переможця і визначити місця всіх команд згідно з їх спортивною майстерністю.

Для проведення змагання в одне коло за умов парної кількості команд ігрових днів потрібно на 1 менше, а непарній - кількість ігрових днів відповідає кількості команд.

При складанні календаря змагань користуються двома основними способами: без чергування полів і з чергуванням полів.

Схема складання календаря ігор під час проведення змагання без чергування полів:

Для 4 команд		
1 -й день	2-й день	3-й день
1-4	1-3	1-2
2-3	4-2	3-4

Для 5 команд				
1-й день	2-й день	3-й день	4-й день	5-й день
1-0	1-2	1-3	1-4	1-5
2-5	4-0	4-5	3-2	3-0
3-4	3-5	0-2	5-0	2-4

Наведений спосіб проведення змагання носить назву: з обертанням навколо "І". Кожний наступний ігровий день складається внаслідок зміщення всіх номерів учасників на одну сходинку проти часової стрілки. Цифра "1" залишається нерухомою.

Якщо ігри проводяться на полях учасників, то виникає потреба у чергуванні ігор на своєму і чужому полі. У цьому випадку календар ігор складається за схемою "змійка".

За умов непарної кількості учасників креслиться така кількість вертикальних ліній, яка відповідає кількості команд (якщо кількість команд парна - вертикальних ліній на 1 менше).

Під першою лінією ставиться цифра "1", а далі справа від неї знизу вгору проставляється в арифметичному порядку половина номерів учасників. Друга половина у зворотному порядку пишеться зліва від вертикальної лінії. Над другою лінією ставиться число, на 1 більше від найближчої цифри (рис. 1)

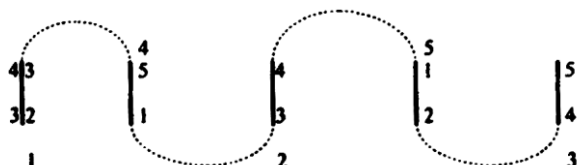

Рис. 1. Схема складання календаря ігор під час проведення змагання з чергуванням полів.

Система з вибуванням. За великої кількості команд використовують систему з вибуванням після першої поразки. Це дозволяє в стислі терміни визначити переможця, але у фіналі не завжди зустрічаються найсильніші суперники. Тому часто найсильніші команди попередньо розсіюють у верхню і нижню половину сітки (з такої умови, що у випадку перемоги обох сильних команд вони зустрічаються між собою лише у фіналі).

Якщо кількість команд дорівнює числу 4, 8, 16, 32, 64, 128 тощо, то всі вони починають змагання з першого туру.

У випадку іншої кількості команд змагання проводяться за такою схемою:

1. Шляхом жеребкування кожна команда отримує певний номер у сітці розиграння.

2. За формулою $x = 2 (N - 2^n)$ визначається кількість команд, які розпочинають змагання з першого туру. У формулі: N - кількість команд, n - ступінь, при піднесенні до цього числа 2, отримуємо число, максимум наближене до кількості команд. Наприклад: є 11 команд, наближене до цього числа $2^3 = 8$, що і ставимо у формулу.

3. За умов парної кількості команд у першому турі не грає однакова кількість команд вгорі і внизу сітки (рис. 2).

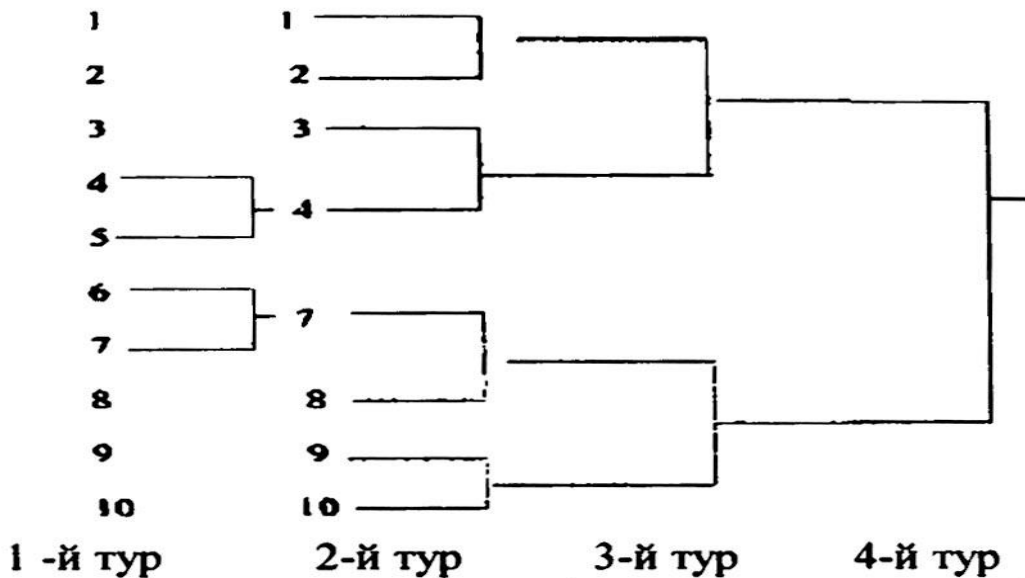

Рис. 2. Схема складання календаря ігор за системою з вибуванням для 10 команд.

За непарної кількості команд - знизу не грає на одну команду більше (рис. 3).

Примітка: Якщо в іграх беруть участь 10 команд, у першому турі грають 4 команди ($x = 2(10 - 2^3) = 4$); 11-у першому турі грають 6 команд ($x = 2(11 - 2^3) = 6$)

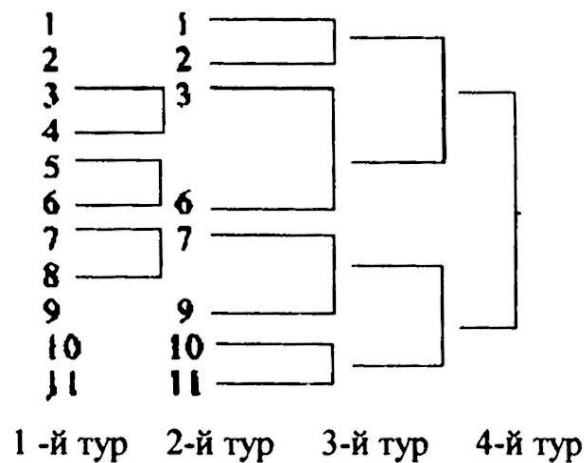

Рис. 3. Схема складання календаря ігор за системою з вибуванням для 11 команд.

Змішана система. Найбільш масштабні змагання з баскетболу олімпійські ігри, чемпіонати Європи і світу - проводяться за допомогою змішаної системи. Вона дозволяє у досить нетривалий час

організувати і провести змагання з відносно великою кількістю учасників.

Команди поділяються на підгрупи, в яких за коловою системою проводиться попередній етап змагань. Переможці чи певна кількість учасників із кожної підгрупи входять у фінальну групу, змагання у якій може проводитись за різних способів (як правило, на другому етапі змагання проходять за системою з вибуванням).

Основна:

1. Артюх В. М. Баскетбол / В. М. Артюх. – Львів : Піраміда, 1996. – 142 с.
2. Баскетбол : учеб. для ин-тов физ. культуры / под ред. Н. В. Семашко. – Изд.-2-е перераб. – Москва : Физкультура и спорт, 1976. – 264 с.
3. Баскетбол : учебник для ин-тов физ. культуры / под ред. Ю. М. Портнова. – Изд. 3-е перераб. – Москва : Физкультура и спорт, 1988. – 288 с.
4. Баскетбол : учеб. пособие для студ. ин-тов физ. культуры / В. М. Корягин, В. Н. Мухин, В. А. Божинар, Р. С. Мозола. – Киев : Вища шк., 1989. – 232 с.
5. Нестеровский Д. И. Баскетбол: теория и методика обучения : учеб. пособие для студ. высш. учеб. завед. / Д. И. Нестеровский. – 3-е изд., стер. – Москва : Академия, 2007. – 336 с.
6. Пасічник В. Теорія і методика викладання баскетболу : навч. посіб. / Вікторія Пасічник. – Львів : ЛДУФК, 2015. – 78 с.
7. Поплавський Л. Ю. Баскетбол / Л. Ю. Поплавський. – Київ : Олімпійська література, 2004. – 444 с.
8. Спортивные игры и методика преподавания : учеб. для пед. ф-тов физ. культуры / под ред. Ю. И. Портных. – Москва : ФИС, 1985. – 316 с.

Допоміжна:

9. Гриньків М. Я. Спортивна морфологія (з основами вікової морфології) : навч. посіб. / Гриньків М. Я., Вовканич Л.С., Музика Ф. В. – Львів, 2015. – 304 с.
10. Іваночко В. В. Фітнес, як засіб оздоровлення : метод. матеріали / В. В. Іваночко. – Львів : Вид-во Львівської комерційної академії, 2004. – 20 с.
11. Келлер В. С. Теоретико-методичні основи підготовки спортсменів : навч. посіб. / В. С. Келлер, В. М. Платонов. – Львів : Українська Спортивна Асоціація, 1993. – 269 с.
12. Келлер В. С. [Деятельность спортсменов в вариативных конфликтных ситуациях \(ДСВКС\) единоборств и игр](#) / В. С. Келлер // Педагогика. Психология. Сборник. – Москва, 1980. – С. 116–117.
13. Келлер В. С. Факторы результативности соревновательной деятельности при розыгрыше стандартных положений / В. С. Келлер, Е. Н. Приступа // Проблемы повышения мастерства спортсменов : тез. докл. науч.-практ. конф. – Чебоксары, 1989. – С. 71.
14. Келлер В. С. Характеристики соревновательной деятельности и методика повышения результативности баскетболистов при розыгрыше стандартных положений / В. С. Келлер, Е. Н. Приступа // Научно-педагогические проблемы физической культуры и спорта в свете основных направлений перестройки высшего и среднего 10 специального образования в республике : тез. докл. респуб. науч.-практ. конф. – Ивано-Франковск, 1988. – С. 100–101.
15. Куцериб Т. Анатомія людини з основами морфології : навч. посіб. / Тетяна Куцериб, Мирослава Гриньків, Федір Музика. – Львів: ЛДУФК, 2019. – 86 с.
16. Музика Ф. В. Анатомія людини : навч. посіб. / Музика Ф. В., Гриньків М. Я., Куцериб Т. М. – Львів : ЛДУФК, 2014. – 360 с.

17. Пасічник В. М. Теоретичні аспекти використання вправ та ігор з елементами баскетболу у фізичному вихованні дітей дошкільного віку / Пасічник В.М., Пасічник В.Р. // Баскетбол: історія, сучасність, перспективи: матеріали I Всеукр. з міжнар. участю наук.-практ. інтернет-конференції (м. Дніпро, 20-21 грудня) / відповід. ред. О. О. Мітова; тех. ред. Т. В. Михайлова. – Дніпро : ДДФКіС, 2016. – С. 238–241.

18. Приступа Е. Н. Факторы результативности соревновательной деятельности при розыгрыше стандартных положений в баскетболе / Е. Н. Приступа // Научно-методическое обеспечение системы подготовки высококвалифицированных спортсменов и спортивных резервов : материалы Всесоюз. науч.-практ. конф. – Москва, 1990. – С. 226–227.

19. Приступа Е. Н. Моделирование соревновательных воздействий в учебно-тренировочном процессе квалифицированных баскетболистов / Е. Н. Приступа, А. Б. Мацак, Ю. М. Черкасов // Научно-методическое обеспечение системы подготовки высококвалифицированных спортсменов и спортивных резервов : материалы Всесоюз. науч.-практ. конф. – Москва, 1990. – С. 227– 228.

20. Особливості соматотипу представників ігрових видів спорту / Тетяна Куцериб, Мирослава Гриньків, Любомир Вовканич, Федір Музика // Фізична активність, здоров'я і спорт. – 2014. – № 4(18). – С. 37–44.

21. Романчук І. В. Оцінка фізичної і технічної підготовленості баскетболісток високої кваліфікації / Романчук І. В. // Мотивація людини до здорового способу життя : матеріали X Всеукр. наук.-практ. конф. – Львів, 2015. – С. 50–56.

22. Романчук І. В. Теоретико-методичні аспекти виховання витривалості в сучасній системі підготовки баскетболісток / І. В. Романчук, І. С. Красоткіна, А. В. Коваленко // Здоровий спосіб життя : зб. наук. ст. – Львів, 2009. – Вип. 37. – С. 27 – 32.

23. Теоретико-методичні основи оздоровчого фітнесу : навч. посіб. / Юлія Беляк, Ірина Грибовська, Федір Музика, Вікторія Іваночко, Любов Чеховська. – Львів : ЛДУФК, 2018. – 208 с.

Інформаційні ресурси інтернет:

24. Електронний каталог ЛДУФК імені Івана Боберського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://3w.ldufk.edu.ua/>

25. Електронний репозитарій ЛДУФК імені Івана Боберського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/>

26. Баскетбол : анот. трьома мовами бібліогр. покажч. автореф. дис. галузі фіз. культури та спорту [Електронний ресурс]/ уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2015. – 70 с. (Серія „Інформаційне забезпечення фізичного виховання, спорту і туризму”, вип. 2). <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/280>

27. Ігри : анот. трьома мовами бібліогр. покажч. [Електронний ресурс] / уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2016. – 24 с. – (Серія „Інформаційне забезпечення фізичного виховання, спорту і туризму” ; вип. 2). <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/3962>

28. Офіційний сайт ФІБА [Режим доступу] / www.fiba.com

29. Офіційний сайт Федерації баскетболу України. – Режим доступу:
<http://ukrbasket.net/?ret=home>